

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสถานการณ์ปัจจุบันผู้ต้องขังที่ถูกควบคุมอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถานต่าง ๆ มีประวัติดังกล่าวการกระทำผิดเปลี่ยนแปลงไปมาก เดิมผู้ต้องขังเป็นกลุ่มประชากรที่มีการศึกษาน้อย มีรายได้ต่ำ จึงได้หันมากระทำผิดกฎหมายเพื่อเลี้ยงชีพ เมื่อถูกควบคุมในเรือนจำก็ต้องอาศัยปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิตจากงบประมาณของทางราชการ วิกฤตการณ์ของมนุษย์ทำให้สภาพแวดล้อมและเทคโนโลยีก้าวหน้าไปมาก ประชากรมีความสามารถในการประกอบอาชีพมากขึ้น บุคคลที่มีความรู้ความสามารถใช้ความรู้ดังกล่าวสร้างปัญหาให้กับสังคมทำผิดกฎหมายถูกจับกุม กลุ่มผู้กระทำผิดเหล่านี้ได้แก่ ผู้ต้องขังที่เป็นอาชญากรโดยสันดาน ผู้ร้ายรายสำคัญผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ รวมถึงกลุ่มผู้ต้องขังที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม (Criminal Organization) ซึ่งมีการรวมตัวกันเพื่อจู่โจมหมายในการก่ออาชญากรรม มีการบริหารที่มีประสิทธิภาพหัวหน้าเป็นผู้ที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจ การเมือง และมีสถานภาพทางสังคมสูง เมื่อผู้กระทำผิดเหล่านี้เข้ามาอยู่ในเรือนจำ จะอยู่ร่วมกับผู้ต้องขังทั่วไปและมักสร้างปัญหาในการปกครองตลอดจนใช้เรือนจำทัณฑสถานเป็นแหล่งบัญชาการทำผิดกฎหมาย เช่น ค้ายาเสพติด ทวงหนี้ ตั้งข่มมือปืน เป็นเจ้ามือเล่นการพนัน และมีการให้ประโยชน์กับเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ดำเนินการความสะดวกให้กับเครือข่ายอาชญากรรม

กรมราชทัณฑ์จึงมีความจำเป็นต้องตั้งแดนความมั่นคงสูงโดยแยกผู้ต้องขังรายสำคัญออกจากผู้ต้องขังทั่วไป มีการบริหารงานที่ต้องใช้เจ้าหน้าที่ที่มีคุณภาพ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงานเพื่อตัดความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องขังกับเจ้าหน้าที่

ลักษณะของแดนความมั่นคงสูง เรือนจำ/ทัณฑสถาน จะเลือกแดนในแดนหนึ่งในการจัดตั้งเป็นแดนความมั่นคงสูงภายในแดนจะประกอบด้วย เรือนนอน โรงงานฝึกวิชาชีพ ตู้เก็บสัมภาระสำหรับผู้ต้องขังทุกคน ติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิด ศูนย์ควบคุมกลางเป็นศูนย์ควบคุมระบบโทรทัศน์วงจรปิดมีการรวบรวมข้อมูลประวัติผู้ต้องขังภายในแดนและเสริมลดหนามที่ขีปเพลงเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุม

การควบคุมผู้ต้องขัง จะคัดเลือกเจ้าหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพในการควบคุม มีประวัติการทำงานดี มีประสบการณ์ในการควบคุม ไม่มีภาระหนี้สินมาก และผ่านการฝึกอบรมการควบคุมผู้ต้องขัง เช่น การใช้อาวุธปืน การต่อสู้ป้องกันตัว และความรู้เกี่ยวกับวัฏธวัชระเบิด เป็นต้น

เจ้าหน้าที่ภายในแดนความมั่นคงสูงจำนวนเจ้าหน้าที่ภายในแดนจะต้องเพียงพอกับการปฏิบัติงาน จะไม่ใช่เจ้าหน้าที่ปะปนกับเจ้าหน้าที่แดนอื่นหรือเจ้าหน้าที่แดนอื่นเข้ามาปะปนในแดนความมั่นคงสูง นอกจากนี้เรือนจำยังจัดสวัสดิการให้แก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานภายในแดนความมั่นคงสูงมากกว่าเจ้าหน้าที่อื่น ๆ

ผู้ต้องขังภายในแดนความมั่นคงสูง จะแต่งกายตามระเบียบที่กรมราชทัณฑ์กำหนดไว้เพื่อเป็นสัญลักษณ์แยกจากผู้ต้องขังอื่น

การฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขังภายในแดนความมั่นคงสูง จะไม่เน้นเชิงพาณิชย์งานที่ทำจะไม่เป็นอันตรายต่อการควบคุม เช่น ไม่ใช่เครื่องมือในการฝึกวิชาชีพที่สามารถนำมาดัดแปลงเป็นอาวุธ

การเยี่ยมญาติของผู้ต้องขังภายในแดนความมั่นคงสูง จะเยี่ยมญาติได้สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ซึ่งแตกต่างหากจากผู้ต้องขังอื่น โดยเจ้าหน้าที่จะต้องควบคุมอย่างใกล้ชิด สิ่งของญาติเยี่ยม พัสดุไปรษณีย์จะต้องตรวจค้นให้ละเอียด บุคคลที่จะเข้าเยี่ยมจำกัดไม่เกิน 5 คน ต่อผู้ต้องขัง 1 คน โดยต้องแสดงบัตรประจำตัวประชาชน ให้เจ้าหน้าที่บันทึกรายละเอียด ชื่อ ที่อยู่ และหมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ รวมทั้งระบุความสัมพันธ์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตรวจสอบ

ตารางที่ 1.1

การขยายอำนาจการควบคุมเรือนจำที่มีแดนความมั่นคงสูง

เรือนจำ/ทัณฑสถาน	อำนาจการควบคุมที่ใช้ในปัจจุบัน (ปี)	ได้ขยายเป็น (ปี)
1. เรือนจำกลางเชียงใหม่	ไม่เกิน 30	15-ตลอดชีวิต
2. เรือนจำกลางเชียงราย	ไม่เกิน 30	15-ตลอดชีวิต
3. เรือนจำกลางพิษณุโลก	ไม่เกิน 30	15-ตลอดชีวิต
4. เรือนจำกลางคลองไผ่	30-ตลอดชีวิต	15-ตลอดชีวิต
5. เรือนจำกลางบางขวาง	30-ประหาร	15-ประหารชีวิต
6. เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา	ไม่เกิน 20	15-30
7. เรือนจำกลางคลองเปรม	ไม่เกิน 30	ตลอดชีวิต

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

เรือนจำ/ทัณฑสถาน	อำนาจการควบคุมที่ใช้ในปัจจุบัน (ปี)	ได้ขยายเป็น (ปี)
8. ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง	30	ตลอดชีวิต
9. เรือนจำพิเศษธนบุรี	5	ไม่เกิน 7 ปี
10. เรือนจำกลางสมุทรปราการ	ไม่เกิน 20	15-30
11. เรือนจำกลางราชบุรี	ไม่เกิน 30	15-30
12. เรือนจำกลางเขาบิน	30-ตลอดชีวิต	15-ตลอดชีวิต
13. เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช	30-ตลอดชีวิต	15-ตลอดชีวิต
14. เรือนจำกลางสงขลา	ไม่เกิน 30	15-ตลอดชีวิต

ปัญหาที่ต้องมีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ในแดนความมั่นคงสูงเจ้าหน้าที่ประจำแดนความมั่นคงสูง มีการสับเปลี่ยนหน้าที่ทุก 3 เดือน เพื่อป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่มีความเคยชินกับการปฏิบัติหน้าที่และรู้จักมีความสนิทสนมกับผู้ต้องขัง เจ้าหน้าที่ควบคุมต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีประสิทธิภาพด้านการควบคุมผู้ต้องขังสภาพร่างกายแข็งแรงและสามารถดำเนินงานในแดนความมั่นคงสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งที่ผ่านมาจะมีปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับผู้ต้องขังรายสำคัญในแดนความมั่นคงสูงคือ

1. เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ยังขาดความรู้และทักษะที่จะปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้ต้องขังรายสำคัญในแดนความมั่นคงสูง

2. ปัญหาเกี่ยวกับทีมงาน เจ้าหน้าที่ในแดนความมั่นคงสูงต้องรับภาระในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังโทษสูงเป็นจำนวนมาก ซึ่งต้องมีการทำงานกันเป็นทีม จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาและหาแนวทางแก้ไขผู้ต้องขังโทษสูงได้ จึงต้องหาแนวทางในการพัฒนาทีมงานให้มีประสิทธิภาพ

3. เจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อย ในขณะที่ผู้ต้องขังโทษสูงมีจำนวนมากจึงมีความจำเป็นต้องหาแนวทางพัฒนาเจ้าหน้าที่ที่ทำงานอยู่ในแดนความมั่นคงสูงให้มีความรู้ ความสามารถหลาย ๆ ด้าน เพื่อแก้ปัญหาบุคลากรมีจำนวนน้อย

ด้วยเหตุนี้ผู้ต้องศึกษาจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาถึงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ในแดนความมั่นคงสูง ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้ต้องขังรายสำคัญ เพื่อศึกษาหาแนวทางแก้ไขปัญหาและนำไปหาแนวทางพัฒนาความรู้ของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอยู่ในแดนความมั่นคงสูง ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษามาก่อน

มูลเหตุจูงใจในการศึกษา

ด้วยเหตุที่แดนความมั่นคงสูงของเรือนจำทัณฑสถาน เพิ่งจะเริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2545 ซึ่งยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษา เรื่องนี้มาก่อน ประกอบกับผู้ศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าการดำเนินงานของแดนความมั่นคงสูงของเรือนจำและทัณฑสถานเกี่ยวกับผู้ร้ายรายสำคัญ ยังมีปัญหาและอุปสรรคทำให้การดำเนินการควบคุมและการแก้ไขผู้ต้องขัง ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในการแก้ไขผู้ต้องขังโทษสูงนั้น เป็นเรื่องที่ยากเพราะเป็นผู้ต้องขังที่กระทำผิดร้ายแรง และโทษในการถูกจำคุกสูง ซึ่งการหาแนวทางในการพัฒนาบทบาทของบุคลากรนั้น มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานในองค์กร ทั้งนี้เพื่อให้การทำงานภายในองค์กรประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงแนวทางในการพัฒนาบทบาทของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ศึกษาเฉพาะเรือนจำและทัณฑสถานที่มีแดนความมั่นคงสูง จำนวน 14 แห่งว่าสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทได้ครบถ้วนเพียงใด ตลอดจนศึกษาถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานและแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้ต้องขังรายสำคัญในแดนความมั่นคงสูงให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. ศึกษาการพัฒนาศักยภาพด้านการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้ต้องขังรายสำคัญในแดนความมั่นคงสูง
2. เพื่อแสวงหาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้ต้องขังรายสำคัญในแดนความมั่นคงสูงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

สมมุติฐานในการศึกษา

สมมุติฐานที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ

1. เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีปัจจัยภูมิหลังส่วนบุคคลต่างกัน มีความต้องการพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ด้านการพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่างกัน
2. เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีปัจจัยภูมิหลังส่วนบุคคลต่างกัน มีความต้องการพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ด้านเทคโนโลยีต่างกัน

3. เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีปัจจัยภูมิหลังส่วนบุคคลต่างกัน มีความต้องการพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ด้านการจัดสวัสดิการของเจ้าหน้าที่ต่างกัน

4. เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีปัจจัยภูมิหลังส่วนบุคคลต่างกัน มีความต้องการพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ด้านการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาคั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้ศึกษาจะศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้ต้องขังรายสำคัญ ในแดนความมั่นคงสูงของประเทศไทย

2. ขอบเขตด้านประชากร ผู้ศึกษาจะทำการศึกษาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติงานในเรือนจำทัณฑสถาน ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในแดนความมั่นคงสูง จำนวน 14 แห่ง ซึ่งกรมราชทัณฑ์ได้มีคำสั่งให้เรือนจำทั้ง 14 แห่ง ก่อตั้งแดนความมั่นคงสูง เพื่อควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญ ได้แก่

1. เรือนจำกลางเชียงใหม่
2. เรือนจำกลางเชียงราย
3. เรือนจำกลางพิษณุโลก
4. เรือนจำกลางคลองไผ่
5. เรือนจำกลางบางขวาง
6. เรือนจำกลางคลองเปรม
7. ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง
8. เรือนจำกลางราชบุรี
9. เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช
10. เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา
11. เรือนจำกลางสมุทรปราการ
12. เรือนจำพิเศษธนบุรี
13. เรือนจำกลางสงขลา
14. เรือนจำกลางเขabin

นิยามศัพท์ในการศึกษา

1. การพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้ต้องขังรายสำคัญในแดนความมั่นคงสูง หมายถึงการพัฒนาศักยภาพด้าน การพัฒนาความรู้ การพัฒนาเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุมผู้ต้องขัง การพัฒนาการจัดสวัสดิการของเจ้าหน้าที่ และการพัฒนาการฝึกอบรม คือ
 - การพัฒนาความรู้ หมายถึง ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ได้แก่ พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 และระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความรู้ด้านอาชีววิทยา จิตวิทยาและความรู้ที่จำเป็นต้องใช้ในการควบคุมผู้ต้องขัง
 - การพัฒนาเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุมผู้ต้องขัง หมายถึง การนำเทคโนโลยีมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมผู้ต้องขัง
 - การพัฒนาการจัดสวัสดิการของเจ้าหน้าที่ หมายถึง การจัดสวัสดิการให้กับเจ้าหน้าที่เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่
 - การพัฒนาการฝึกอบรม หมายถึง การฝึกอบรมที่ตรงกับความต้องการของผู้ปฏิบัติงานที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้
2. เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ หมายถึง ข้าราชการกรมราชทัณฑ์ที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการในเรือนจำ ทณฑสถาน ทณฑนิคม นิคมฝึกอาชีพหรือทณฑสถานอื่นที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย
3. แดนความมั่นคงสูง หมายถึง สถานที่ในเรือนจำ/ทณฑสถานที่ตั้งขึ้นมาเพื่อควบคุมผู้ต้องขังรายสำคัญเป็นการเฉพาะ โดยในแดนประกอบด้วย เรือนนอน โรงงานฝึกวิชาชีพ ตู้เก็บของสำหรับผู้ต้องขังทุกคน ติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิด และศูนย์ควบคุมกลาง ซึ่งเป็นศูนย์ควบคุมระบบโทรทัศน์วงจรปิดและข้อมูลประวัติผู้ต้องขังภายในแดนและเสริมลดหนามหีบเพลงเพื่อช่วยในการควบคุม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบความต้องการด้านการพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้ต้องขังรายสำคัญในแดนความมั่นคงสูงของประเทศไทย
2. ทราบถึงแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้ต้องขังรายสำคัญในแดนความมั่นคงสูง